

УДК 378.046-021.68:005.963

ЮРІЙ ЛУЦАН, аспірант кафедри педагогіки та інноваційної освіти, Національний університет "Львівська політехніка", Україна
ORCID ID 0009-0001-9963-4315
yurii.p.lutsan@lpnu.ua

ФОРМИ І МЕТОДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ПРАВА

YURI LUTSAN, graduate student of the Department of Pedagogy and Innovative Education Lviv Polytechnic National University, Ukraine

FORMS AND METHODS OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE LAW TEACHERS

У статті розкрито актуальні проблеми професійної підготовки майбутніх викладачів права. Доведено, що вивчення форм і методів професійної підготовки позитивно впливає на розвиток особистості як фахівця. Окреслено пошуки шляхів оптимізації даного процесу, мета якого подолати розрив, який виникає між науково-теоретичними знаннями і досвідом педагогічної діяльності викладача, створити умови для взаємодії педагогічної науки і практики і, мабуть, найголовніше - ініціювати у викладачів права внутрішні механізми їх особистісно-професійного розвитку.

Автором наголошується, що важливою формою у процесі підготовки майбутніх викладачів права є використання інноваційних методів навчання, що дає можливість бачити реальні об'єкти навчальної дисципліни.

Описано, що пріоритетним напрямом реформування освітнього процесу з підготовки кваліфікованих викладачів права є використання інноваційних технологій, творчого пошуку нових чи вдосконалених концепцій, принципів, підходів до їх освіти, суттєвих змін у змісті, формах і методах навчання, організації та управління розвитком освітнього процесу.

Ключові слова: студент, майбутній викладач права, форми і методи навчання, професійне навчання, професійна підготовка.

Summary. The article reveals the actual problems of professional training of future law teachers. It has been proven that the study of forms and methods of professional training has a positive effect on their personality development as a specialist. The search for ways to optimize this process, the purpose of which is to overcome the existing gap that arises between scientific and theoretical knowledge and the experience of the teacher's pedagogical activity, to create conditions for the interaction of pedagogical science and practice, and, perhaps most importantly, to initiate in law teachers the internal mechanisms of their personal professional development.

An important form in the process of training future law teachers is the use of innovative teaching methods. This is a completely new approach to the organization of the educational process, which makes it possible to see the real objects of the educational discipline, their changes, and their properties. Thanks to the application of such methods, the quality of education, presentation of material with the help of innovative teaching methods is improved.

The priority direction of reforming the educational process for the training of qualified law teachers is the use of innovative technologies, the creative search for new or improved concepts, principles, approaches to their education, significant changes in the content, forms and methods of education, organization and

management of the development of the educational process.

Key words: student, future teacher of law, forms and methods of education, professional training, professional training.

Мета: вивчити форми і методи професійної підготовки майбутніх викладачів права в закладі вищої освіти.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Навчання без міркування даремне, міркування без навчання небезпечне, наголошував Конфуцій. Це вимагає особливих підходів під час підготовки майбутніх викладачів до роботи в закладах освіти. Тому для підвищення ефективності такого процесу необхідно організувати освітній процес так, щоб студенти відчували зростання складності завдань, що зумовлювало б позитивні емоції від власного успіху в навчанні, сприяло б поглибленню творчих пошуків.

Для підвищення ефективності занять з права викладач повинен продумати та обрати шляхи поєднання навчальних цілей та емпіричних проблем: від відомого до невідомого; від простого до складного; у хронологічному порядку; у порядку пріоритету (необхідне, а тоді бажане, потім те, що можна було б зробити); у порядку урізноманітнення вимог.

Аналіз досліджень і публікацій. Вивченням проблематики навчання викладачів права займалися як зарубіжні, так і вітчизняні учені. Серед останніх – М. Васильєва, Н. Волкова,

М. Гриньова, І. Зязюн, Н. Ничкало, В. Кремінш та інші. Аналізом зарубіжного досвіду щодо форм і методів професійної підготовки викладачів права займалися D. Beutel, P. Hudson, M. Kirkwood, J. Smith, B. Walling та інші. Однак дане питання ще не вивчене повністю і потребує нових підходів його дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження. Пошук нових ефективних форм і методів професійної підготовки майбутніх викладачів права передбачає врахування таких вимог, як: компетентність; креативність (розвинені творчі здібності, які дають можливість аналізувати педагогічні ситуації, знаходити способи розв'язання суперечностей); толерантність (здатність погоджуватися з думкою більшості); відсутність конформізму (уміння не піддаватися чужим впливам); дотримання норм педагогічної етики; самокритичність; позитивне ставлення до інновацій (Андрієвський, 2014). При цьому важливо зважити на критерії якості професійної освіти. Виходячи з європейського досвіду та рекомендацій з освітньої політики, вони зводились до наступних показників: відповідність чинним стандартам і професійним кваліфікаціям згідно з визначеними кваліфікаційними характеристиками; відповідність теоретичних знань і практичних умінь; сформованість у фахівців потреби в постійному професійному розвитку й удосконаленні (Безсмолий, 2014).

У сучасному процесі професійної підготовки майбутніх викладачів права мають використовуватись як традиційні, так і інноваційні методи навчання, які не менш дієві, а в інших випадках без них просто не обійтись. Потрібно, щоб вони були у постійному взаємозв'язку і доповнювали один одного. Ці два методи мають функціонувати на одному рівні. Але застосування інноваційних методів навчання потребує компетентності викладачів, набуття ними досвіду практичної діяльності у сфері освоєння новітніх технологій (Буга, 2006). Викладачі повинні стати носіями інноваційної свідомості, активно використовувати сучасні освітні технології та поєднувати їх з класичними метода-

ми викладання. Освітня технологія має передбачати не тільки науковий зміст навчальної дисципліни, наукові дані, навчати слухачів способів самостійного опанування знаннями, їхнім поповненням й удосконаленням, але завдяки основним методичним принципам вивчення навчальної дисципліни досягати більш якісного засвоєння матеріалу (Криштанович, 2022).

Найбільш ефективними шляхами впливу на стимулювання професійного рівня викладачів права є: упровадження в педагогічний процес особистісно орієнтованих форм викладання матеріалу (лекцій, пресконференцій, лекцій-дискусій, лекцій-діалогів, проблемних лекцій); інноваційних методів навчання (методу синтетички, конкретної ситуації, "мозкового штурму" та ін.); використання психолого-педагогічних тренінгів; залучення викладачів до участі в роботі "Школи педагогічної майстерності"; проведення науково-практичних і теоретичних конференцій за участю видатних науковців, викладачів-новаторів; складання та захист викладачами права індивідуальних програм професійно-особистісного зростання (Кошечко, 2013; Чужикова, 2009).

Таким чином, технологічний і методичний інструментарій кожної навчальної дисципліни повинне охоплювати й забезпечувати реалізацію всіх ціннісних складових процесу професійної підготовки майбутнього викладача права.

Висновки та перспективи подальших досліджень. У ході вивчення окресленого питання нами з'ясовано, що пошук нових ефективних форм і методів професійної підготовки майбутніх викладачів права передбачає поєднання традиційних та інноваційних форм їх упровадження в освітній процес закладів вищої освіти. У цілому вдосконалення системи підготовки вимагає створення належних умов для постійної самоосвіти, самовдосконалення, розвитку дослідницьких здібностей і педагогічного таланту. Цьому має сприяти накопичений європейськими країнами досвід, який, без сумніву, є цінним для осмислення і творчого викори-

стання з метою підвищення ефективності процесу підготовки майбутніх фахівців в умовах функціонування вишу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Андрієвський, Б. М. (2014). Професійна компетентність сучасного педагога. Педагогічні науки. Херсон: Вид-во ХДУ.

Буга, Н. Ю. (2006). Становлення наукової та інноваційної діяльності у вищих навчальних закладах. *Економіст*, 9, 60–64.

Безсмолий, Є. Б. (2014). Модель підготовки майбутніх магістрів з правознавства до викладацької діяльності. *Науковий вісник Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича*, 715, 9–16.

Криштанович, М. Ф. (2022). Професійна підготовка майбутніх викладачів права. Львів: СПОЛОМ. 140 с.

Кошечко, Н. В. (2013). Методика викладання у вищій школі. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя. 115 с.

Чужикова, В. Г. (2009). Методика викладання права. Київ: КНЕУ, 425 с.

REFERENCES

Andriievskiy, B. M. (2014). Profesiina kompetentnist suchasnoho pedahoha. *Pedahohichni nauky. Kherson: Vyd-vo KhDU*.

Buha, N. Yu. (2006). Stanovlennia naukovoї ta innovatsiinoї diialnosti u vyshchikh navchalnykh zakladakh. *Ekonomist*, 9, 60–64.

Bezsmolyi, Ye. B. (2014). Model pidhotovky maibutnykh mahistriv z pravoznavstva do vykladatskoi diialnosti. *Naukovyi visnyk Chernivetskoho nats. un-tu im. Yu. Fedkovycha*, 715, 9–16.

Kryshchanovych, M. F. (2022). Profesiina pidhotovka maibutnykh vykladachiv prava: pidruch. *Lviv: SPOLOM*. 140 s.

Koshechko, N. V. (2013). Metodyka vykladannia u vyshchii shkoli. *Nizhyn: NDU im. M. Hoholia*. 115 s.

Chuzhykova, V. H. (2009). Metodyka vykladannia prava. *Kyiv: KNEU*. 425 s.

Стаття надійшла 30.10.2023 р.

